

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 3551/07
08.05.2008. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Slađane Nakić-Momirović, Spomenke Zarić, Jovanke Kažić i Milomira Nikolića, članova veća, u parnici tužilaca AA, koju zastupa AB, advokat, BB, koga zastupa AV, advokat, VV, koga zastupa AG, advokat, DD, ĐĐ, EE, ŽŽ i ZZ, koje zastupa AD, advokat, protiv tuženih II i JJ, koje zastupaju AĐ i AE, advokati, radi ocene punovažnosti zaveštanja, odlučujući o reviziji tuženih izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu Gž.2972/06 od 23.05.2007. godine, u sednici održanoj dana 08.05.2008. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDA SE presuda Okružnog suda u Novom Sadu Gž.2972/06 od 23.05.2007. godine i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Novom Sadu P. 3638/05 od 16.02.2006. godine, odbijen je tužbeni zahtev za utvrđenje da svojeručno zaveštanje pok. PP, testamenta od 05.11.2000. godine nije pravovaljano i da bi se kao takvo trebalo poništiti uz obavezu tuženih da tužiocima solidarno naknade troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate. Istom presudom su obavezani tužioci da tuženima na ime troškova parničnog postupka isplate 340.450,00 dinara, a sa viškom zahteva za isplatu troškova postupka, tuženi su odbijeni.

Presudom Okružnog suda u Novom Sadu Gž.2972/06 od 23.05.2007. godine, usvojene su žalbe tužilaca i navedena presuda Opštinskog suda, ispravljena rešenjem P. 3638/05 od 20.03.2006. godine je preinačena i usvojen tužbeni zahtev za utvrđenje da svojeručno zaveštanje pok. PP, testamenta od 05.11.2000. godine nije pravovaljano, te da se kao takvo poništava. Istom presudom su obavezani tuženi da tužiocima solidarno na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 367.300,00 dinara.

Protiv drugostepene odluke blagovremeno su izjavili reviziju tuženi zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužioci su podneli odgovor na reviziju.

Vrhovni sud Srbije je ispitao pobijanu odluku u smislu člana 399 ZPP i nalazi da je revizija osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, PP, koji je preminuo __. godine za života je vodio dnevnik. Dana 05.11.2000. godine pisao je u dnevniku o svojoj spremnosti da testamentom zavešta imovinu, a zatim je naveo: "Ako me pak smrt pretekne, onda sve ostaje porodici KK i LL. Svojeručno sam ovaj tekst pisao 05 novembra 2000. godine (sledi potpis). Ovaj potpis registrovan je kod Panonske banke na tekućem računu i na rešenju ostavinske rasprave Opštinskog suda u Novom Sadu od 01.11.2000. godine". U vreme sačinjavanja ove izjave PP je imao osamdeset godina. Prema sprovedenom veštačenju nije bolovao od neke trajne duševne bolesti, mentalne ili staračke zaostalosti, bolesti zavisnosti, niti je registrovan poremećaj ličnosti. Bio je sposoban za rasuđivanje i izražavanje slobodne volje, sa očuvanom memorijom, čak nadprosečnom za svoje godine. Živeo je sam, bio je udovac, bez dece, a preminuli brat i sestre takođe nisu imali dece. Decembra 2000. godine PP je odlazio kod advokata AŽ radi sačinjavanja pismenog testamenta pred svedocima, ali sačinjeni tekst testamenta je ostao nepotpisan.

Nalazeći da je sada pok. PP, svojeručno napisao i potpisao 05.11.2000. godine testament ostavljajući imovinu tuženima, da drugo zaveštanje nije sačinjeno i da se radi o slobodno izraženoj volji, koja ispunjava uslove propisani članom 84 Zakona o nasleđivanju za svojeručno zaveštanje prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtev za poništaj testamenta.

Drugostepenom presudom je preinačena odluka opštinskog suda i tužbeni zahtev usvojen ocenom da je uslov punovažnosti svojeručnog zaveštanja iz člana 84 Zakona o nasleđivanju, da je zaveštanje napisano pisanim slovima, da je sporni tekst napisan štampanim slovima, čime je povređena forma i zaveštanje nije sačinjeno u obliku i pod uslovima propisanim Zakonom. Osim toga, ocenjeno je da iz spornog teksta ne proizilazi ozbiljna, stvarna, određena i bezuslovna volja za sačinjavanjem zaveštanja, već se radi o tekstu namenjenom "unutrašnjem svetu" dijalogu sada pok. PP, koji je vodio sam sa sobom i da zaveštanja nema već samo razmišljanja o sačinjavanju testamenta.

Revizijom se osnovano ukazuje da je pobijanom odlukom učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361 stav 2 tačka 12 ZPP i da je materijalno pravo pogrešno primenjeno.

Odredbama člana 84 stav 1 Zakona o nasljeđivanju je propisano da zaveštalc koji zna da čita i piše može zaveštanje sačiniti tako što će ga svojom rukom napisati i potpisati. Iz navedenog proizilazi da svojeručno (olografsko) zaveštanje predstavlja oblik redovnog, privatnog i pismenog zaveštanja i da je za ovaj oblik neophodno da u celosti zaveštanje bude napisano i potpisano od strane zaveštaoca. Isključena je mogućnost korišćenja računara, pisace mašine i dr. Tehnika pisanja zaveštaoca, korišćenje štampanih ili pisanih slova, nije bliže propisana, usled čega se ne može prihvatiti zaključak drugostepenog suda da se svojeručno zaveštanje mora da sačini pisanim slovima.

Ovo ograničenje ne proizilazi iz citiranih odredbi, kojima se propisuju posebni zakonski uslovi za ovu vrstu zaveštanja. Provera autentičnosti teksta zaveštanja može biti izvršena i kada je zaveštanje pisano štampanim slovima, pa se po oceni Vrhovnog suda ne isključuje mogućnost da zaveštalc svoju poslednju volju izrazi svojeručnim zaveštanjem napisanim štampanim slovima. Stoga za punovažnost svojeručnog zaveštanja nije od značaja na kom jeziku, pismu ili kakvim je slovima (pisanim ili štampanim) sadržina zaveštanja napisana, već je bitno da se radi o autentičnom tekstu ostavioca sa jasno izraženom namerom sačinjavanja zaveštanja, napisanog i potpisanog njegovom rukom, a u konkretnom slučaju, autentičnost spornog teksta od 05.11.2000. godine i nije bila sporna.

Osnovano se revizijom ukazuje i na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 361 stav 2 tačka 12 ZPP. Nejasni su i protivrečni razlozi pobijane odluke, kojima se, bez otvaranja rasprave ocenjuje da sporni tekst ne predstavlja zaveštanje već dnevnički zapis, razmatranje sada pok. Vase Ostojića o sačinjavanju zaveštanje, i da nije izražena ozbiljna, stvarna i određena volja i bezuslovna namera za sačinavanje svojeručnog zaveštanja. Zakonski uslovi iz člana 84 Zakona o nasljeđivanju za sačinavanje svojeručnog zaveštanja ne ograničavaju zaveštaoca da izjavu svoje poslednje volje izrazi u nekom posebnom tekstu s nazivom zaveštanje, već se i izjave date u pismu ili dnevniku mogu smatrati zaveštanjem ukoliko ispunjavaju zakonske uslove, propisane za taj oblik pismenog testamenta. Ocena drugostepenog suda je prvenstveno zasnovana na analizi delova dnevnika sada pok. PP o iskazanoj nameri za sačinjavanje zaveštanja i preduzimanim radnjama radi sačinjavanja pismenog testamenta pred svedocima. Pritom činjenica da je sada pok. PP spornu izjavu od 05.11.2000. godine napisao u dnevniku i potpisao i pružio podatke za proveru autentičnosti potpisa preko banke i suda koji imaju njegov originalni potpis nisu ocenjene, kao ni izneti razlozi pok. PP da to čini za slučaj da ga smrt pretekne i druge relevantne činjenice utvrđene prvostepenom odlukom.

U ponovnom postupku, drugostepeni sud će otkloniti ove nepravilnosti, po potrebi, otvaranjem rasprave, oceniti žalbene navode tužilaca i doneti pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku.

Sa iznetih razloga, Vrhovni sud je odlučio kao u izreci rešenja, na osnovu odredbi člana 406 stav 1 ZPP.

Predsednik veća-sudija

Snežana Andrejević, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

VS